

> Retouradres Postbus 18601 2502 EP Den Haag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering
De heer F.Z. Szabó
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum	Pagina	Kenmerk
4 februari 2025	1 van 3	2025-0000046917

Betreft
Wetgevingsadvies Uitvoeringsbesluit datagovernanceverordening

Geachte heer Szabó,

Op 30 september 2024 vroeg u het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (hierna: het Adviescollege) om advies over het concept van het Uitvoeringsbesluit datagovernanceverordening (hierna: het concept Uitvoeringsbesluit). Dit verzoek heeft het Adviescollege echter nooit bereikt. In december 2024 is daarom afgesproken u uiterlijk eind januari 2025 te adviseren. Het concept Uitvoeringsbesluit volgt uit de Uitvoeringswet datagovernanceverordening, waarover het Adviescollege op 28 februari 2023 advies heeft uitgebracht. Het Adviescollege heeft u destijds verzocht om het college te betrekken bij toekomstige regels voor de berekening van vergoedingen voor het hergebruik van de in artikel 3, eerste lid, van de Datagovernanceverordening bedoelde gegevenscategorieën.

Het Adviescollege is u erkentelijk voor deze adviesaanvraag. In deze brief treft u dit advies aan.

Advies

In het kort regelt de Datagovernanceverordening de voorwaarden waaronder overheden vertrouwelijke informatie toch beschikbaar kunnen stellen voor hergebruik. Om een en ander op een eerlijke en transparante wijze vorm te geven, moet de overheid organisaties (de data-dienstverleners of ook wel genoemd: bevoegde organen) aanwijzen die als bemiddelaars kunnen fungeren tussen de data-aanbieders (de overheden) en gebruikers.

Het concept Uitvoeringsbesluit regelt dat in Nederland het CBS (voor hergebruik van gegevens voor statistische en wetenschappelijke doeleinden) en BZK (voor hergebruik in overige gevallen) zijn aangewezen als bevoegd orgaan. Voorbeelden van data-aanbieders zijn: publieke instellingen zoals bijvoorbeeld een instelling of dienst van het Rijk, een ZBO, een provincie, een gemeente, een waterschap of een gemeenschappelijke regeling, die beschermde gegevens beheren die op grond van Nederlandse wetgeving (bijvoorbeeld: de wet op het CBS, of artikel 5.7 Wet open overheid) in aanmerking komen voor hergebruik. Er mogen kosten in rekening gebracht worden voor het voor hergebruik geschikt maken van vertrouwelijke informatie.

Uit het concept Uitvoeringsbesluit blijkt dat de precieze criteria voor het berekenen van de vergoedingen voor hergebruik van data uiteindelijk pas definitief worden vastgelegd in een ministeriële regeling die na dit Uitvoeringsbesluit wordt vastgesteld. In het concept Uitvoeringsbesluit (en de toelichting daarop) is enkel de methode opgenomen waaraan de ministeriële regeling moet gaan voldoen. Op dit moment kunnen wij op basis hiervan dan ook nog niet vaststellen dat wat in het concept Uitvoeringsbesluit is beschreven, uiteindelijk in de praktijk niet toch tot onwenselijke drempels leidt voor ongehinderd dataverkeer binnen de EU, tussen sectoren en voor het internationale dataverkeer.

Wij begrijpen het concept Uitvoeringsbesluit aldus, dat de vergoeding die een met een publieke taak belaste instelling (de data-aanbieder) aan een hergebruiker in rekening brengt, moet zijn afgeleid van de kosten die het bevoegd orgaan (de data-dienstverlener, volgens het concept Uitvoeringsbesluit dus het CBS of de minister van BZK) in rekening brengt voor verleende bijstand aan die data-aanbieder, vermeerderd met ten hoogste de additionele kosten die de data-aanbieder zelf maakt om aan het verzoek om hergebruik te voldoen.

De kosten die het CBS of de minister van BZK als bevoegd orgaan en data-dienstverlener in rekening mogen brengen, zijn volgens het concept Uitvoeringsbesluit onder meer afgeleid van de (vaste) kosten voor het aanleggen dan wel in stand houden van geavanceerde technieken, waarmee enerzijds vertrouwelijke data gestructureerd en op een eenvoudige wijze toegankelijk wordt, terwijl aan de andere kant het vertrouwelijke karakter van die informatie in stand blijft. Het CBS heeft daarvoor veilige verwerkingsomgevingen ingericht in verband met onderzoek naar statistische microgegevens. Daar kunnen (additionele) kosten bij komen die verband houden met bijstand door de data-dienstverlener in geval van een specifiek verzoek om hergebruik.¹

Daar bovenop kunnen door een data-aanbieder additionele kosten worden berekend die deze maakt om de gegevens ter beschikking te stellen. Het uitgangspunt in het concept Uitvoeringsbesluit is dat de kosten voor hergebruik volledig als vergoeding worden doorberekend aan de hergebruikers. Het staat een data-aanbieder echter vrij om geen of een lagere vergoeding te vragen, mits daarbij iedere hergebruiker in dezelfde categorie gelijk wordt behandeld.

¹ De in rekening gebrachte kosten moeten altijd overeenkomen met type kosten die in de Datagovernanceverordening worden genoemd onder artikel 6, vijfde lid. Dit zijn de kosten voor:

- reproductie, verstrekking en verspreiding van gegevens;
- anonimisering of andere vormen van voorbereiding van persoonsgegevens en commercieel vertrouwelijke gegevens;
- het onderhoud van de veilige verwerkingsomgeving; en
- het bijstaan van hergebruikers bij het verkrijgen van toestemming van datasubjecten en toelating van gegevenshouders, van wie de rechten en belangen door het hergebruik in het geding kunnen komen.

Doordat de volwassenheidsniveaus van data-aanbieders bij het geschikt maken van beschermde data voor hergebruik en het verstrekken daarvan erg kunnen verschillen, zouden deze werkelijke kosten in de praktijk kunnen uiteenlopen en oplopen.

Omdat de regels voor de toegang tot en het gebruik van gegevens volgens de geest van de Datagovernanceverordening eerlijk, praktisch en duidelijk moeten zijn, en een level playing field wenselijk is, adviseren wij u het volgende. Onderzoek of deze additionele kosten kunnen worden gemaximeerd, of voorzie in eenduidige criteria voor de wijze waarop deze door instellingen op een gelijke en evenredige wijze berekend kunnen worden. Wij gaan er daarbij vanuit dat dit voor een ieder inzichtelijk en transparant gebeurt.

Wij adviseren u om dit voor zover nodig nu al op te nemen in (de toelichting op) het concept Uitvoeringsbesluit.

Het Adviescollege publiceert dit wetgevingsadvies binnen twee weken op de website van het Adviescollege.

Met vriendelijke groet,

Lydia Bremmer,
Secretaris-directeur Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding